

[Arne Larsen.]
ringspolitikken må være at sikre en fremtidig struktur, som kan bringe egnsudviklingsområderne ud af deres nuværende dødvande. Hertil kræves en forstærket byudvikling, og den får man ikke ved en uhæmmet og tilfældig spredning af industrien og andre byerhverv. Alene den tendens, vi inden for erhvervslivet — det gælder både produktion og handel, ja, også den offentlige servicesektor — kan iagttage henimod større enheder, fortæller os, at en vis koncentration af aktiviteterne er nødvendig, ikke er til at komme uden om.

Den erkendelse har man i Sverige, og de erfaringer, man her har gjort i så henseende, taler netop i den retning. I et tidsskrift, der udgives af OECD, Observer, nr. 34, juni 1968, gives der udtryk for, hvad de svenske myndigheder mener om lokaliseringspolitikken. Jeg vil gerne have lov til at citere. Der står her:

„De svenske myndigheder er kommet til den konklusion — som et resultat både af praktiske erfaringer og teoretiske studier — at der kun er få steder i de underfavouriserede regioner, hvor industri med fordel kan etableres. For at have et tilstrækkeligt stort arbejdsmarked, passende forekomst af forskellig industri og tilstrækkelige uddannelses-, service- og andre faciliteter må sådanne centre kunne trække på et område med mindst 30.000 indbyggere, og en politik må derfor gå ud på at udvikle regioner på mindst denne størrelse.“

Det er vistnok her, den store misforståelse er opstået, at nogle mener, at også danske planlæggere går ud fra, at man kun kan investere i områder, der i forvejen har 30.000 indbyggere. Men det er målet at skabe vækstcentre af en sådan størrelse. Det er de svenske erfaringer.

Videre hedder det:

„Men på grund af lokalstyrets magt i Sverige (som i andre skandinaviske lande) kan en sådan forandring ikke ske fra den ene dag til den anden. I en overgangsperiode bliver kommunerne derfor opmuntret til at danne „kommuneblokke“ på mindst 8.000 indbyggere (14.000 i gennemsnit). Dette er ganske vist et lovkrav, men kommunerne har fået frihed til at finde et forståelsesgrundlag ind-

byrdes i stedet for at få sammenslutningen påtvunget fra oven. I slutningen af 1966 havde sammenslutning af 167 kommuner fundet sted. Egnsviklingen har således i Sverige et tredobbelte sigte: først at opmuntre en industriudvikling i livsduelige centre. Dernæst at tilskynde arbejdere til at flytte til disse centre fra mindre byer og gårde, som ikke kan frembyde en økonomisk basis. Og endelig at hjælpe den tilbageværende befolkning i de affolkede områder.“

Jeg tror også, at tilhængere herhjemme af en lokaliseringspolitik med en stærk spredning bibringer den lokale befolkning fejlagtige forestillinger om, hvad der rent praktisk kan opnås. Det økonomiske potentiel, vore vækstmuligheder, er jo ikke ubegrænset. Jo flere der vil have andel lokalt i denne vækst, jo mere tilfældigt bliver det, hvor den kommer til eksistens.

Der er i tidens løb gjort en række forsøg på at påvise, hvilke bystørrelser der er de mest hensigtsmæssige ud fra økonomiske og funktionelle synspunkter. Så vidt jeg har forstået, er det netop, som jeg også sagde før, disse undersøgelser, man har forsøgt at give oplysninger om. Selv om opfattelserne hos teknikerne varierer en del, er der ingen tvivl om, at de noget større bysamfund har vækstmæssige forudsætninger, som de mindre og helt små bysamfund ikke er i besiddelse af. Det er karakteristisk for egnsudviklingsområderne, at deres bymæssige udvikling er svag, og at det derfor må være en naturlig målsætning for egnsudviklingsarbejdet, lokaliseringspolitikken, og for så vidt også den fysiske planlægning, at man stræber henimod dannelse af nogle større bysamfund. Også hollænderne har i deres egnsudviklingsarbejde taget konsekvensen heraf og sat ind på at opbygge et forholdsvis begrænset antal vækstcentre.

Jeg synes også, det er værd at bemærke, at en arbejdsgruppe under EFTAs økonomiske komité for nylig har afgivet en beretning, hvori man peger på, at skabelsen af sådanne vækstcentre er et væsentligt element for realisering af egnsudviklingsmæssige fremskridt. Der peges også i denne betænkning på, at bysamfund af en størrelse på ca. 30.000 indbyggere i mange henseender vil være hensigtsmæssige og give gode forudsætninger for yderligere økonomisk vækst.